

Број препоруке	АКТИВНОСТИ Предвиђене трећом верзијом Акционог плана за поглавље 23	КОМЕНТАР/ПРЕПОРУКА ФХП
1.3.1.2.	Спровођење мера за унапређење програма, организације рада, финансијских и просторних потреба Правосудне академије у складу са резултатима функционалне анализе (активност 1.3.1.1.), као што су: -Унапређење пријемног испита за полазнике почетне обуке; -Унапређење програма почетне обуке уз проширење области права и практичних вештина које он обухвата; -Унапређење сталне обуке кроз ширу понуду програма који поред свих области права обухватају и практичне вештине, у зависности од тога о којој категорији полазника је реч, а нарочито имајући у виду специјализације које су потребне председницима судова и јавним тужиоцима (ефикасно управљање, поступање по жалбама и сл); -Унапређење сталне обуке кроз шири бухват полазника, потенцијално кроз прописивање минималног броја дана обуке по носиоцу правосудне функције на годишњем нивоу, при чему обукама морају бити обухваћени не само носиоци - Правосудна академија -Министарство надлежно за послове правосуђа -Високи савет судства -Државно веће тужилаца Континуирано, почев од I квартала 2015. године Буџетирано у оквиру активности 1.3.1.7. (-Буџет Републике Србије- 4.076.500 € - Аплицирати за IPA 2015 -за унапређење инфраструктуре) Мере за унапређење програма, организације рада, финансијских и просторних потреба Правосудне академије, доследно се спроводе, а Правосудна академија ради по унапређеним програмима обуке, са повећаним административним капацитетима и уз постојање адекватних инфраструктурних ресурса и финансијских капацитета. Активност се успешно реализује.	Увести сталну обавезну обуку судија који поступају у предметима ратних злочина у првом, другом и трећем степену, о међународном хуманитарном и међународном кривичном праву; Приликом креирања програма сталне обавезне обуке судија и посебног програма обуке судијских помоћника и приправника који су ангажовани у Тужилаштву за ратне злочине посебно размотрити њихове потребе у погледу стицања стручног знања, о пракси међународних кривичних судова и праксу судова у предметима ратних злочина у региону бивше Југославије; Увести програм сталне обуке тужилаца, односно судија који поступају у предметима ратних злочина, за рад са жртвама, о њиховим правима и потребама.

	У току је израда унапређеног Годишњег програма обуке који обухвата повећани број тематских целина, као решавање инфраструктурних питања (обезбеђивање адекватних просторија); 69 правосудних функција већ и председници, секретари и менаџери, судијски сарадници и тужилачки помоћници, административно особље и лица која се баве правосудним професијама; -Унапређење транспарентности избора по времених предавача; - Унапређење методике наставе кроз радионице, симулације и увођење учења на даљину; -Увођење двосмерног система евалуације који би омогућио и процену резултата обуке, односно степен унапређења знања код полазника, али и процену квалитета програма и предавача; - Унапређење завршног испита; -Увођење Центра за документовање и истраживање ; -Повећање броја запослених у складу са планираним програмско - организационим променама; -Обезбеђивање адекватних инфраструктурних предуслова за рад Правосудне академије у повећаном капацитету; 70 -Прелазак са донаторског/пројектног финансирања које је доминантно у фази изградње капацитета Правосудне академије, на буџетско финансирање након што Правосудна академија почне са радом у пуном капацитету.	
1.3.9.2	Утврђивање јасних правила анонимизације судских одлука пре њиховог објављивања, ослањајући се на правила Европског суда за људска права.	Укључити као једног од носилаца активности Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности у чијој су надлежности питања садржана у овој активности. Правила анонимизације одлука Одељења Апелационог суда и Одељења Вишег суда се разликују, јер Виши суд у Београду до сада није усвојио Правилник о анонимизацији, док Одељење Апелационог суда примењује Правилник о минимуму анонимизације судских одлука Апелационог суда у Београду. Треба

		формулисати јединствени правилник за анонимизацију у предметима ратних злочина.
1.4.1.1.	Доношење и ефективно спровођење Националне стратегије за процесуирање ратних злочина кроз: - оснивање радне групе за израду Националне стратегије ; - израду радног текста Националне стратегије и спровођење јавне расправе; -усвајање и представљање коначне верзије Националне стратегије; -спровођење Националне стратегије.	Укључити цивилно друштво у Радну групу. ФХП је израдио Модел националне стратегије на основу анализе 10 година процесуирања ратних злочина у Србији.
1.4.1.2	Јачање капацитета Тужилаштва за ратне злочине избором заменика јавног тужиоца и кроз запошљавање/премештај тужилачких сарадника.	У складу са њиховим захтевима, Тужилаштво је потребно повећати не само људске већ и финансијске и техничке ресурсе. На пример, повећање људских ресурса не може адресирати потребу Тужилаштва за већим финансијским средствима насталу проширењем њихове улоге у истрази, применом новог ЗКП-а. О потребама Тужилаштва, видети Анализу процесуирања ратних злочина у Србији у периоду од 2004. до 2013. године
1.4.1.3	Израда радног текста Тужилачке стратегије за истрагу и гоњење ратних злочина у Србији, имајући у виду Завршну стратегију Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију и радни текст Националне стратегије за процесуирање ратних злочина, уз учешће и подршку Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију и Механизма за међународне кривичне судове, Међународног кривичног суда, регионалних тужилаштва и невладиних организација, којом се прописују критеријуми за селекцију случајева ратних злочина и стварају листе приоритетних и важних случајева ратних злочина који треба да се процесуирају како би се испунила обавеза да све оптужбе треба да буду истражене и да сви приоритетни и важни случајеви треба да буду истражени и процесуирани.	Иницирати измену Члана 20, став 2 Закона јавном тужилаштвоу, чиме ће се овлашћење Републичког јавног тужиоца да овласти Тужиоца за организовани криминал да поступа у поједином предмету из надлежности другог тужиоца ради ефикаснијег вођења поступка или других важних разлога, проширити и у односу на Тужиоца за ратне злочине; Републички јавни тужилац ће у складу са Законом о јавном тужилаштвоу (Члан 20, став 1 и Члан 29, став 3, тачка 2) извршити надзор у предметима ратних злочина и других дела почињених у време оружаних сукоба која су према околностима случаја морала бити квалификована као ратни злочини, а који су у надлежности тужилаштава опште надлежности, и одлуком пренети ове предмете у

		надлежност Тужилаштва за ратне злочине, односно овластити Тужилаштво за ратне злочине да поступа у овим предметима; Критеријуми за приоритизацију предмета треба да укључују, али се не ограничавају на, следеће критеријуме: - тежина последица (начин извршења) и размере злочина (број жртава, размере уништења имовине и културних и религијских објеката); - улога оптуженог (формална и де факто позиција у војној/паравојној/полицијској/политичкој хијерархији); - доступност осумњиченог/их; - доступност и квалитет доказа; - окрутност и безобзирност исказане при почињењу дела; - интересовање јавности. Видети ФХП-ов Модел Стратегије за процесуирање ратних злочина извршених током и у вези са оружаним сукобима у бившој Југославији
1.4.1.7.	Припрема анализе (извештаја) правног и фактичког стања и потреба Службе за откривање ратних злочина у оквиру Министарства унутрашњих послова а у циљу одређивања потреба за реформом службе.	Израдити Протокол о сарадњи Тужилаштва за ратне злочине и СОПЗ у области кривичних истрага о ратним злочинима, у којем ће се сагласно ЗКП детаљније регулисати обавезе и процедуре поступања СОПЗ и ТРЗ током истраге и предистражних радњи; Донети измене Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-у којим: - СОПЗ добија ранг више организационе јединице у систему МУП-а, тј. ранг Управе; - установљава Оперативни фонд за финансирање

		оперативних радњи СОПЗ-а у предистражном поступку, као и услове и процедуру коришћења овог фонда. Формулисати измене Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у МУП-у, којима би се: - увели посебни критеријуми за запослење у СОПЗ-у, којима ће се обезбедити да у овој служби не раде лица која су у било ком својству учествовала у оружаним сукобима; - увела обавезна специјалистичка обука за припаднике СОПЗ-а из области методологије истрага ратних злочина и међународног хуманитарног права; - оснажила овлашћења начелника СОПЗ-а у погледу разрешења, именовања и награђивања припадника ове службе. Видети ФХП-ов Модел Стратегије за процесуирање ратних злочина извршених током и у вези са оружаним сукобима у бившој Југославији
1.4.4.1.	Анализа досадашње праксе у примени члана 102. став 5. Законика о кривичном поступку у правцу сагледавања постојећих потреба за измену члана и бољу заштиту сведока	Формулисати измене Члана 102, став 5 ЗКП-а како би се увела обавеза тужиоца и суда да траже заштиту од МУП-а за сведоке који се током поступка жале на претње, као и обавеза обавештавања учесника у поступку о предузетим мерама; Израдити Протокол о поступању у случајевима претњи сведоцима у предметима ратних злочина; Размотрити и даље измене ЗКп-а и других прописа ради ојачавања ове компоненте заштите сведока. Видети ФХП-ов Модел Стратегије за процесуирање ратних

		злочина извршених током и у вези са оружаним сукобима у бившој Југославији
1.4.4.2.	Спровођење независне и непристрасне процене рада и поступања Министарства унутрашњих послова, Јединице за заштиту учесника у кривичном поступку, са циљем дефинисања могућих потреба реформи Јединице, као и корективних мера, а нарочито у вези са следећим питањима: -да ли би процес ангажовања запослених требало да се унапреди (да ли евентуално учешће у ратним сукобима на просторима бивше Југославије треба да буде препрека у процесу селекције); -анализа метода рада Јединице; -успостављање заједничких тимова и радних процедура између Тужилаштва за ратне злочине и Јединице за заштиту учесника у кривичном поступку.	Припремити измене Закона о програму заштите учесника у кривичном поступку којима ће се: - успоставити механизам за спровођење истраге о притужбама лица под заштитом, који ће спроводити тело састављено од представника Јединице, ТРЗ-а и начелника Сектора унутрашње контроле МУП-а; - прецизирати садржину и поступак извршавања обавезе Јединице за заштиту према лицима у Програму заштите у погледу социјалне, економске, правне и психолошке помоћи, прописане Законом о програму заштите учесника у кривичном поступку, те успоставити механизам контроле испуњавања тих обавеза; - ојачати механизам надзора рада Комисије и Јединице од стране надлежних одбора Народне скупштине, увођењем обавезног разматрања и оцењивања извештаја Комисије и Јединице о спровођењу Програма од стране скупштинских одбора надлежних за правосуђе и безбедност; - успоставити формалну подређеност начелника Јединице за заштиту Тужиоцу за ратне злочине, путем обавезујућег мишљења Тужиоца приликом именовања начелника ове јединице и улоге Тужиоца у каријерном напредовању њених припадника; Изменити Закон о министарствима и Закон о програму заштите учесника у кривичном поступку, са циљем измештања Јединице за заштиту из надлежности МУП-а у

		надлежност Министарства правде, као и увођење посебних критеријума за запослење у Јединици за заштиту, којима ће се обезбедити да у овој служби не раде лица која су у било ком својству учествовала у оружаним сукобима у бившој Југославији. Увођење посебних критеријума није дискриминаторно и не нарушава претпоставку невиности. Сам Закон о полицији у члану 110. предвиђа безбедносне провере за запошљавање у полицији. Оваква провера није замена за кривичну одговорност већ инструмент за јачање државних институција, враћања поверења у њихов рад и консолидацију владавине права. Парламентарна скупштина Савета Европе је у Резолуцији 1096 навела: “Циљ ових мера [провера прошлости] је да се из власти искључе лица ако им се не може веровати да власт могу вршити у складу са демократским принципима, јер у прошлости нису показали никакву посвећеност или веру у њих.” Коначно, Србија је већ једном усвојила сличан закон – Закон о лустрацији.
1.4.4.3.	Измене Правилника о служби за помоћ и подршку оштећенима и сведоцима (у погледу проширења надлежности службе на истражни и предистражни поступак) и обезбеђивање адекватаног кадра, укључујући и ангажовање психолога.	Измене Правилника о служби за помоћ и подршку, ЗКП-а и Судског пословника којима ће се психологу из Службе: - омогућити присуство у судници током претреса; - утврдити обавеза да упозори председника судског већа уколико дође до погоршања психолошког стања оштећеног или сведока; - доделити право да суду предложи одређивање статуса посебно осетљивог сведока; Формулисати измене релевантних прописа и аката у циљу

		проширења надлежности Службе, тако што ће се успоставити: - обавеза пружања мера подршке сведоцима и жртвама током фазе истраге; - обавеза представника Службе да се пре доласка у суд састану са жртвом (по потреби и са сведоком); - обавеза да се пре сведочења изради психолошки профил жртве који ће обезбедити бољу процену потреба жртве током и након сведочења, и који ће бити достављен тужиоцу и судском већу; Извршити процену потреба људских и материјалних ресурса Службе у складу са постављеним циљевима из Стратегије Тужилаштва за ратне злочине и међународним стандардима из домена подршке жртвама, а посебно у вези са потребом ангажовања запослених различитих профила (психолог, психијатар, социолог, преводилац за албански), ангажовања волонтера, итд; Иницирати потписивање регионалног протокола о сарадњи у подршци сведоцима и жртвама са Хрватском, БиХ, Косовом и Црном Гором, којим ће дефинисати процедуре у погледу контактирања сведока и жртава, организације путовања, пружања заштите, информисања о процесним и другим питањима, у случајевима потребе сведочења сведока и жртава са пребивалиштем на територији једне стране потписнице пред судом друге стране потписнице; У оквиру исте иницијативе, иницирати стварање заједничког централног регистра свих институција и невладиних организација у странама потписницама које пружају помоћ и подршку жртвама.

		Видети ФХП-ов Модел Стратегије за процесуирање ратних злочина извршених током и у вези са оружаним сукобима у бившој Југославији
3.7.1.5.	Спровести кампању у циљу пружања информација грађанима о закону о бесплатној правној помоћи.	Креирати и дистрибуирати брошуру / књижицу која ће садржати информације о правима жртава (правну помоћ, психолошку подршку, заштиту, накнаду, итд) у складу са чланом 4. Директиве 2012/29/ЕУ. Тужилаштво за ратне злочине у сарадњи са Службом за помоћ и подршку оштећеним и сведоцима да формулише протокол о обавезном информисању жртава о свим аспектима суђења који су од интереса за жртве доношење пресуде, пуштање оптуженог из притовора, одслужење казне осуђеног и др.) у складу са чланом 26. Директиве 2012/29/ЕУ.
3.7.1.19	Спровођење обуке судија, тужилаца и полицијских службеника на тему примене минималних стандарда у вези права, подршке и заштите жртава у складу са чланом 25. Директиве 2012/29/ЕУ.	Обезбедити обуку за све актере који долазе у додир са жртвама у оквиру поступака за ратне злочине, укључујући и судску стражу, као и адвокате одбране. Видети ФХП-ов Модел Стратегије за процесуирање ратних злочина извршених током и у вези са оружаним сукобима у бившој Југославији
3.7.1.20	Успостављање мреже служби за пружање подршке и помоћи сведоцима и оштећенима у складу са анализом из активности 6.2.11.6. из Поглавља 24.	- Мапирати све институције и невладине организације које пружају помоћ и подршку жртвама, њихове активности, ресурсе и потребе за спровођење програма подршке жртвама; - Сагласно утврђеним потребама, установити дугорочни и одржив систем финансијске подршке за институције и невладине организације које пружају подршку жртвама у складу са чланом 25. Директиве 2012/29/ЕУ;

		- У сарадњи са поменутим институцијама и невладиним организацијама, иницирати и спровести кампању информисања жртава о раду ових институција и невладиних организација, као и садржају мера подршке које могу добити; Видети ФХП-ов Модел Стратегије за процесуирање ратних злочина извршених током и у вези са оружаним сукобима у бившој Југославији
3.7.1.21	Пуна имплементација јачих процесних гаранција за жртве ратних злочина. Повезана активност са делом о ратним злочинима.	Одлучивати о имовинскоправном захтеву у току кривичног поступка за ратне злочине, уместо упућивања жртава на парнични поступак у складу са чланом 16. Директиве 2012/29/ЕУ. Формулисати измене и допуне ЗКП-а којима би се увела посебна правила доказивања и заштите жртава у случајевима сексуалних деликата: - забрана прихватања ранијег сексуалног понашања жртве као доказа у поступку; - правило доказивања по којем за доказивање силовања није неопходно поткрепљивањесведочења другим доказима; - правило да пристанак жртве није основ за ослобођење од одговорности уколико је пристанак дат због страха за себе или блиско лице; у складу са Правилником о поступку и доказима Међународног кривичног суда за бившу Југославију и члановима 18. и 23. Директиве 2012/29/ЕУ.
3.7.1.23.	Измена и допуна нормативног оквира у циљу усклађивања са појмом жртве у међународним споразумима о заштити људских права.	Изменити Закон о правима цивилних инвалида рата. Остваривање права из овог Закона могуће је само за држављане Србије, који кумулативно испуњавају све услове наведене у Закону. - Закон цивилним жртвама сматра само оне жртве

		које су страдале од стране непријатеља за време рата, извођења ратних операција, од заосталог ратног материјала или непријатељских диверзантских, односно терористичких акција. Закон на овај начин из круга могућих корисника експлицитно искључује све жртве којима су повреду нанеле формације које Република Србија не сматра непријатељским, као што су Југословенска народна армија (ЈНА), Војска Југославије (ВЈ), Министарство унутрашњих послова (МУП) или Војска Републике Српске (ВРС), и њима потчињене формације. Неке од највећих категорија жртава које су на овај начин искључене су жртве: (1) принудне мобилизације неколико хиљада избеглица из Хрватске и БиХ, извршене од стране припадника Министарства унутрашњих послова Србије, која је за последицу имала тортуру, смрт или присилне нестанке принудно мобилисаних; (2) незаконитог привођења и тортуре над стотинама грађана бошњачке националности у Санџаку током сукоба у БиХ, под неоснованим оптужбама да сарађују са Армијом БиХ и да учествују у активностима „против државе“; (3) убистава, малтретирања и протеривања грађана бошњачке националности из пограничних села у општини Прибој током рата у БиХ. - Одређујући временски период за који овај Закон може да се примени, у члану 2. Закона он је ограничен само на време проглашеног ратног стања. С обзиром на то да је СРЈ, правни претходник Републике Србије, формално била у оружаном сукобу само у периоду од 24. марта до 26. јуна 1999. године, постављањем овог

		рестриктивног услова све жртве које су насиље и друге повреде људских права претрпеле током 1990-их година, али изван наведеног периода, онемогућене су да остваре своја права по овом Закону, иако су им повреде нанете у току ратних дејстава или у вези са њима. Овакав услов је супротан међународном хуманитарном праву, потврђеним Женевским конвенцијама и њиховим допунским протоколима, који постојање оружаног сукоба не везују за проглашење ратног стања. - Иако Закон експлицитно не прописује услов територијалности, тј. не поставља захтев у погледу територије где се повреда десила, Министарство рада и социјалне политике и Врховни касациони суд Србије овај Закон тумаче на начин да се признају само повреде које су се десиле на територији Републике Србије. Оваквим тумачењем законских норми, жртве које су преживеле насиље на територијама суседних држава искључене су из круга потенцијалних корисника права из овог Закона. Овакво тумачење члана представља кршење потврђеног међународног уговора, наиме Конвенције о статусу избеглица која у члану 23. налаже: У погледу помоћи и јавне потпоре Државе уговорнице ће примењивати према избеглицама које редовно бораве на њиховој територији исти поступак као и према својим држављанима, а у наредном члану се прецизира да ће се такав једнак поступак примењивати и у погледу социјалне заштите. - Закон жртвом сматра једино лице код кога наступи <i>телесно оштећење од најмање 50% услед ране, повреде или озледе које су оставиле видне трагове...</i> Овај законски услов из круга уживалаца

		права на репарације искључује све жртве насиља које трпе озбиљне и доживотне психичке последице насиља. Последице насиља које су жртве преживеле врло често су и искључиво психичке природе. То је посебно својствено код жртава сексуалног насиља и жртава тортуре и нечовечног поступања. Једна од најчешћих психичких последица које се јављају код жртава насиља је пост-трауматски стресни поремећај (ПТСП) који доводи до значајног умањења животне активности и има снажан негативан ефекат на изгледе да та особа оствари нормалан живот. Овакво неоправдано прављење разлике између особа са менталним и физичким оштећењима представља дискриминацију и кршење Закона о забрани дискриминације, потврђених међународних уговора (Конвенције о правима особа са инвалидитетом, Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, Међународног пакта о грађанским и политичким правима) и Устава Републике Србије који у члану 21. став 3. наводи: <i>Забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу [...] психичког или физичког инвалидитета.</i> - У односу на тежину последица по физичко здравље, Закон о правима цивилних инвалида рата поставља услов да право на репарације има <i>жртва која је претрпела телесно оштећење од најмање 50% услед ране, повреде или озледе које су оставиле видне трагове...</i> Прописивањем доње границе телесног оштећења, свим жртвама са нешто мањим телесним оштећењем ускраћује се било каква врста помоћи. Дискриминаторни

		карактер ове одредбе посебно је уочљив ако се узме у обзир да прописана минимална граница телесног оштећења за ратне војне инвалиде износи 20 одсто. - Да би жртве и чланови њихових породица остварили право на месечно новчано примање, морају испунити три кумулативна услова прописана законским оквиром у погледу материјалне необезбеђености, неспособности за привређивање и имовинског цензуса. Када је реч о породицама цивилних жртава рата, месечно новчано примање је једино право које се огледа у новчаном давању. Предвиђањем услова да породице цивилних жртава рата морају бити социјално угрожене, законодавац је ово право суштински свео на социјалну помоћ, што је супротно обавези државе да пружи репарације особама које су биле жртве кршења људских права. Другим речима, породице цивилних жртава рата које нису социјално угрожене не могу остварити суштински најважније право које овај закон предвиђа за породице цивилних жртава рата. - Закон таксативно наводи који чланови породице могу остварити право на репарације, прописујући и додатни услов – да је пре његове смрти, [члан породице] живео у заједничком домаћинству. То могу бити: брачни друг, деца (рођена у браку или ван брака, усвојена и пасторчад) и родитељи. Овај услов из круга уживалаца права на репарације искључује браћу и сестре страдале особе, али и децу и родитеље уколико нису живели у заједничком домаћинству. Тиме се веза између блиских сродника своди на заједницу

		привређивања, док се потпуно занемарује емотивна димензија породичних односа. Овакав услов је у супротности са стандардима Европског суда који у случајевима тешких кршења људских права, попут права на живот и забрану тортуре, приликом одлучивања о томе да ли је члан породице жртве кршења људских права такође жртва, узима у обзир бројне факторе попут степена сродства, специфичности њиховог односа, у којој мери је члан породице био сведок догађаја о којем је реч, ангажованости члана породице у покушајима да добије информације о жртви и начина на који су власти реаговале на те захтеве - Према важећем Закону, присилно нестале особе нису цивилне жртве рата. Њихове породице због тога не могу остварити права која могу остварити породице убијених цивилних жртава рата. Да би породице несталих особа оствариле права по Закону, морају своје нестале чланове породице да прогласе умрлим у ванпарничном поступку. Међутим, многе породице одбијају да прогласе своје најближе умрлим док се не пронађу њихови посмртни остаци и не утврди њихова судбина, односно околности под којима су присилно одведени. Тренутно законско решење представља директно кршење међународног уговора који је Србија потписала – Конвенције о заштити свих особа од присилних нестанака, која у члану 24 налаже: Свака држава чланица ће у свом правном систему осигурати да жртве присилног нестанка имају право на одштету и благовремену, правичну и адекватну накнаду. У истом члану се даље налаже: Свака држава потписница ће предузети одговарајуће кораке у вези са правним положајем

		несталих лица чија судбина није разјашњена и њихових рођака, у областима као што су социјална давања, финансијске ствари, породично право и имовинска права. Због мањкаве законске дефиниције, великом броју жртава рата и кршења људских права у вези са ратом није ризнат статус цивилне жртве рата у Србији. Према процени ФХП-а, само десет одсто укупног броја жртава које данас живе у Србији признате су као цивилне жртве рата. Четири најбројније категорије жртава које закон не препознаје су: жртве системских кршења људских права током 1990-их у Србији, жртве сексуалног насиља, породице несталих и жртве са обољењима проузрокованим претрпљеним насиљем. Закон о цивилним инвалидима рата је критикован од стране бројних међународних тела и организација, укључујући Европску комисију у извештају о напретку из 2014. године, УН Комитет против тортуре, УН Комитет против присилних нестанака, УН Комитет за људска права и Комесар Савета Европе за Људска права. ФХП је са Центром за унапређивање правних студија израдио Модел Закона који предлаже надлежним министарствима решења за измену постојећег Закона о правима цивилних инвалида рата, заснован на пракси међународних судова и организација, конвенцијама и декларацијама о заштити људских права, као и на упоредноправној пракси у овој области.